

Anna Paszkowska-Rogacz

Uniwersytet Łódzki

FAMICO – Family Career Compass (FAMICO – Rodzinny Kompas Kariery). Sprawozdanie z konferencji, Sztambuł, 4 listopada 2015 r.

W dniu 4 listopada 2015 r. odbyła się w Turcji Międzynarodowa Konferencja poświęcona skutecznym metodom doradztwa zawodowego wspierającym rodziców w kierowaniu karierą zawodową ich dzieci. Zorganizował ją Uniwersytet Bahcesehir (BAU), zlokalizowany w europejskiej części Sztambułu. Konferencja miała na celu podsumowanie efektów projektu FAMICO (EACEA Leonardo da Vinci Transfer of Innovation Project nr: 2013-1-PL1-LEO05-37576), ich upowszechnienie oraz wytyczenie nowych zadań związanych z doradztwem zawodowym, uwzględniającym kontekst środowiska rodzinnego.

W aplikacyjnej części obrad dr hab. Anna Paszkowska-Rogacz, reprezentująca koordynatora projektu, przedstawiła jego założenia i ostateczne rezultaty. FAMICO był międzynarodowym projektem realizowanym przy wsparciu Komisji Europejskiej w partnerstwie sześciu instytucji z różnych krajów UE w ramach Programu Unii Europejskiej Leonardo da Vinci – Transfer Innowacji. Głównym celem projektu było zapewnienie doradcom zawodu narzędzi i metod oraz wywołanie odpowiedniego nastawienia do pracy z rodzinami i dziećmi w różnym wieku. Rezultaty poprzedniego projektu (*Parents Vocational Trainers*), dotyczącego roli rodziców jako mediatorów w wyborze właściwej ścieżki zawodowej swoich dzieci, stanowiły podstawę FAMICO. Prace partnerstwa sześciu instytucji z Austrii, Słowenii, Turcji i Grecji koordynowane były przez Społeczną Akademię Nauk w Łodzi. Punktem wyjścia do stworzenia edukacyjnej koncepcji projektu FAMICO były badania Donaldalda E. i Charlesa M. Superów (2001) oraz Lindy S. Gottfredson (2005), którzy zgodnie twierdzą, że różne grupy wiekowe dzieci wymagają różnych interwencji doradczych. Programy szkoleniowe oraz podręczniki będące rezultatami projektu FAMICO zbudowano zgodnie z tym poglądem, dzieląc je na trzy grupy przeznaczone dla rodziców i doradców dzieci w wieku: 6–12, 13–15 oraz 16–18 lat.

Głównymi rezultatami zakończonego projektu są owe trzy programy szkoleniowe, wykorzystujące mieszaną metodę uczenia się (*blended learning*) dla szkolnych doradców zawodu, podręcznik dla doradców *Jak współpracować z rodzicami*

w kształtowaniu kariery zawodowej dzieci w określonej grupie wiekowej, podręcznik dla rodziców podzielony na trzy części, z których każda jest dostosowana do innej grupy wiekowej dzieci – *Jak pomóc dziecku w podjęciu decyzji dotyczącej kariery zawodowej* oraz platforma edukacyjna dla doradców zawodu i rodziców, stanowiąca kompendium materiałów i zapewniająca przestrzeń umożliwiającą wymianę wiedzy oraz wzajemne uczenie się. Budowę i zadania platformy edukacyjnej zaprezentował reprezentant BAU dr Orhan Gökçöl.

Kolejne prezentacje autorstwa przedstawicieli partnerów projektu (Anna Paszkowska-Rogacz, Społeczna Akademia Nauk, Polska; Maruša Goršak, KADIS, Słowenia; Maria Koutsafti, Szkoła Doukas School, Grecja; Claudia Liebeswar, abif, Austria; Tunç Bozbura, BAU, Turcja) dotyczyły implementacji założeń projektu w ramach pilotażowych szkoleń, których odbiorcami byli doradcy współpracujący z rodzicami. Szkolenia przeprowadzono w pięciu krajach i wzięło w nich udział łącznie 165 doradców zawodu. Spotkały się one z dużym zainteresowaniem zarówno ich samych, jak i przedstawicieli władz oświatowych.

Część naukowa konferencji składała się z trzech referatów zaproszonych ekspertów oraz z dyskusji panelowej. Autorką pierwszego wystąpienia zatytułowanego *Rozwój kariery jako całościowy proces uczenia się zakotwiczony w kulturze – jaką rolę odgrywają w nim rodzice?* (*Career development as a lifelong learning process anchored in culture-what is the role of parents?*) była Anna Bilon (Dolnośląska Szkoła Wyższa, we Wrocławiu, Polska). Bazując na koncepcji „uczenia się kariery” (*career learning*), przedstawiła rolę rodziców uczestniczących w tym procesie, zróżnicowaną ze względu na uwarunkowania kulturowe. Wykorzystała przy tym koncepcję różnic kulturowych Gerta Hofstede. Wypowiedź Bilon odzwierciedliła dylematy kulturowe, które musieli rozwiązywać realizatorzy projektu FAMICO w trakcie przygotowywania materiałów edukacyjnych dla rodziców z krajów pięciu obszarów kulturowych.

Drugi wykład, zatytułowany *Wędrownka w obrębie systemu rodzinnego; Jak połączyć rozrzucone kawałki* (*Being a traveller within family systems; Putting the pieces together*), wygłosiła Fulya Kurter, wykładowca i dyrektorka Centrum Kariery z Uniwersytetu Bahcesehir oraz terapeutka Zerka Moreno Psychodrama Institute (Stambuł, Turcja). W wystąpieniu skoncentrowała się na pojęciu rodziny jako systemu o określonej dynamice i zaproponowała, żeby wybory zawodowe młodzieży rozpatrywać w ujęciu holistycznym. Zaprezentowała także badania własne, wskazujące na różnorodne i niekiedy sprzeczne potrzeby dzieci w odniesieniu do ingerencji rodziców w ich plany zawodowe. W konkluzji podkreśliła, że funkcjonowanie wielu rodzin w obszarze ubóstwa powinno stymulować rozwój innych metod doradczych, np. opartych na wizytach domowych.

W ostatnim referacie pt. *Rola rodziców w planowaniu kariery* (*Parents' role in Career Planning*) Kamil Kasaci, założyciel, trener i coach firmy doradczej Centrum Kariery i Przedsiębiorczości (KariyerIST Center for Career and Entrepreneurship – Stambuł, Turcja) zaprezentował różne metafory kariery, skłaniając się ku metaforze

kariery rozumianej jako życiowa podróż. W tej podróży rodzice, wykorzystujący zasoby dziecka, stanowią przeciwwagę dla systemu edukacji, opartego na testach i egzaminach, który nie przygotowuje do najważniejszego egzaminu – egzaminu „z życia”.

Dyskusja panelowa zakończyła konferencję i wzbudziła żywy odzew słuchaczy oraz zapoczątkowała bardzo ciekawą serię pytań. Wzięli w niej udział zaproszeni teoretycy i praktycy doradztwa zawodowego: Anna Bilon z Polski, Fulya Kurter i Kamil Kasaci z Turcji, Angela Chougia z Grecji, Tina Rutar Leban ze Słowenii oraz Margit Voglhofer z Austrii. Spotkanie ekspertów prowadziła Maria Koutsafti, przewodnicząca Greckiego Stowarzyszenia Doradców Zawodowych. Głównym tematem dyskusji była próba odpowiedzi na pytanie, jak pomagać rodzicom w radzeniu sobie z nieprzewidywalnością zdarzeń, w sytuacji, gdy sami doradcy nie mają w tym zakresie wypracowanej strategii. Konkluzję z tej dyskusji zawierają trzy wskazania Angeli Chougi dla doradców, jak pracować rodzinami, by rozwijać ich zasoby pomagające w elastycznym przystosowywaniu się do zmian: 1) Bądź zaangażowany, ale nie kontroluj! 2) Doradzaj, ale nie podejmuj za dziecko decyzji! 3) Wspieraj, ale nie nadużywaj władzy!

Konferencja zakończyła standardowe działania projektu FAMICO, ale upowszechnienie jego rezultatów będzie prowadzone przez kolejne lata. Więcej informacji mogą czytelnicy uzyskać na stronie projektu: www.euwww.famico.eu

Cytowana literatura

- Gottfredson, L.S. (2005). Applying Gottfredson's Theory of Circumscription and Compromise in Career Guidance and Counseling. W: S.D. Brown, R.W. Lent (red.), *Career Development and Counseling*. San Francisco: Wiley.
- Super, Ch.M., Super, D.E. (2001). *Opportunities in Psychology Careers*. Illinois: VGM Career Books.